Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2018-00068

EUS Kuula Hannaleena(VM), Ikonen Susanna(VM) 23.01.2018

JULKINEN

Asia
Ecofin-kokous 23.1.2018, Bryssel; Yhteenvetoraportti

Kokous
Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 23.01.2018

Ecofin-neuvosto kävi ensimmäisen poliittisen keskustelun talous- ja rahaliiton syventämisestä komission 6.12.2017 tekemien ehdotusten pohjalta. Yleisesti oltiin yhtä mieltä siitä, että jatkotyössä tulisi lyhyellä aikavälillä keskittyä pankkiunionin loppuunsaattamiseen sekä Euroopan vakausmekanismin kehittämiseen Talous- ja rahaliiton eri osa-alueiden jatkotyöstäminen tapahtuu neuvoston työryhmissä.

Komissio esitteli arvonlisäverotuksen lopullisen järjestelmään liittyvien osauudistusten kahta tuoreinta elementtiä, jotka koskevat verokantojen asettamista sekä pk-yrityksille suunnattuja alv-ilmoittamista koskevien periaatteiden yksinkertaistuksia.

Lisäksi uusi EU-puheenjohtajamaa Bulgaria esitteli pj-kauden ohjelmaansa Ecofin-sektorilla. Kokouksessa hyväksyttiin myös neuvoston päätelmät koskien vuotuista kasvuselvitystä 2018 ja hälytysmekanismiraporttia 2018 sekä hyväksyttiin neuvoston suositus koskien euroalueen talouspolitiikkaa.

Ecofin-neuvosto sai komission tilannekatsauksen neuvoston järjestämättömien lainojen toimintasuunnitelman toteutuksesta. Komissio ilmoitti antavansa maaliskuussa lainsäädäntöehdotuksia järjestämättömiin lainoihin liittyen.

Euroryhmä pääsi periaatteelliseen sopuun Kreikan lainaohjelman kolmannen välisarvion saattamisesta päätökseen. Kreikka saa seuraavan lainaerän, kun maa on toteuttanut vielä viimeisetkin ns. ennakollisista toimista.

Euroryhmässä keskusteltiin myös talous- ja rahaliiton kehittämisestä. Lisäksi euroryhmä vahvisti euroryhmätyöryhmän uudeksi puheenjohtajaksi alankomaalaisen Hans Vijlbriefin. Kokouksessa esillä oli myös Portugalin ohjelman jälkeinen seuranta, IMF artikla IV -konsultaatio, euroalueen suositukset

vuodelle 2018, EKP:n varapääjohtajan valintaprosessi ja Itävallan uuden hallituksen prioriteetit.

Talous- ja rahaliiton syventäminen

Ecofin-neuvosto kävi ensimmäisen poliittisen keskustelun talous- ja rahaliiton syventämisestä, komission 6.12.2017 tekemien ehdotusten pohjalta. Näihin kuuluvat tiedonannot EU-rahoituksen kehittämiseksi sekä Euroopan talous- ja finanssiministerin toimen perustamiseksi sekä neljä säädösehdotusta. Säädösehdotukset koskevat Euroopan vakausmekanismin (EVM) muuttamista Euroopan valuuttarahastoksi, vakaussopimuksen sisällön saattamista osin (finanssipoliittinen sopimus) osaksi EU:n sekundäärilainsäädäntöä, Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yhteisiä säännöksiä koskevan yleisasetuksen muuttamista rakenneuudistusten tukemiseksi sekä ehdotusta rakenneuudistusten tukiohjelman rahoituspuitteiden kasvattamiseksi.

Monet maat pitävät tärkeänä, että painotetaan niitä kysymyksiä, joiden suhteen on mahdollista edetä ja joissa on mahdollista saavuttaa tuloksia. Yhteisymmärrys vallitsee siitä, että lyhyen aikavälin prioriteetteja ovat pankkiunionin viimeistely ja EVM:n kehittäminen. Sekä Euroopan Keskuspankki (EKP) että komissio korostivat jo saavutettua edistystä pankkisektorin riskien vähentämisessä. Tästä huolimatta jäsenmaiden näkemykset ovat ennallaan ja osa jäsenmaista painottaa edelleen tarvetta lisätoimiin riskien vähentämiseksi, ennen kuin voidaan edetä riskien jakamisessa. Jatkotyön konkretisoimiseksi komissio tekee Saksan aloitteesta yhteenvedon kaikista niistä toimista, joita riskien vähentämiseksi on jo tehty.

Euroopan vakausmekanismin osalta osa jäsenmaista korosti sisältöä ennen muotoa. Ensin tulisi keskustella EVM:n roolista ja tehtävistä tulevaisuudessa. Mitä sen halutaan tekevän? Vasta tämän jälkeen olisi tarkoituksenmukaista keskustella oikeusperustasta ja institutionaalisesta rakenteesta. Moni jäsenmaa haluaa toistaiseksi säilyttää EVM:n hallitustenvälisenä järjestelynä. Enemmistö näkee EVM:n yhteisen kriisinratkaisumekanismin varautumisjärjestelynä.

Finanssipolitiikan sääntöjä tulisi yksinkertaistaa. Tällä hetkellä ei ole edellytyksiä edetä pidemmän tähtäimen kuten suhdannetasausmekanismia ja euroalueen finanssiministeriä koskevien ehdotusten osalta. Prosessiin liittyen jäsenmaat antoivat laajan tuen sille, että talous- ja rahaliiton syventämistä käsitellään laajennetussa formaatissa, niin pitkälle kuin mahdollista.

Uusi puheenjohtaja, Bulgarian Vladislav Goranov korosti yhteenvedossaan, että jatkotyö edellyttää hyvää koordinaatiota eri valmistelutahojen ja tasojen kesken. Rakenneuudistusten tukiohjelman vahvistamista sekä rakenne- ja investointirahastojen yleisasetuksen muuttamista voidaan ryhtyä työstämään neuvoston työryhmissä. Samoin jatketaan pankkisektorin riskien vähentämiseen tähtäävän lainsäädäntöpaketin (RRM) käsittelyä. Talous- ja rahoituskomitea (EFC) saa tehtäväkseen vuoden 2016 pankkiunionin tiekartan jatkotyöstämisen. Vakaussopimus (Fiscal compact) edellyttää puolestaan vielä lisäselvitystä ennen sen tuomista Ecofin-neuvostoon. EFC vastaa myös tästä. Euroopan

vakausmekanismin kehittämiseen liittyy paljon erilaisia kysymyksiä. Euroryhmätyöryhmä tulee viemään tätä keskustelua eteenpäin. Mahdollisten uusien, euroalueen tueksi perustettavien rahoitusvälineiden käsittely realisoituu siinä vaiheessa kun saadaan ehdotus uudeksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi. EFC palaa myös näihin kysymyksiin. Enemmistö talous- ja rahaliiton syventämiseen liittyvästä valmistelutyöstä tullaan tekemään laajennetussa formaatissa. Ecofin-neuvoston puheenjohtaja lupaa tehdä tiivistä yhteistyötä euroryhmän kanssa.

Rahoituspalvelujen lainsäädäntöhankkeet

Puheenjohtaja kertoi rahoituspalvelutyöryhmissä käsiteltävien hankkeiden edistymisestä. Pankkiunionin loppuunsaattamiseen liittyvässä RRM-ehdotuksesta on tarkoitus päästä neuvostossa ratkaisuun maaliskuussa.

Alv-paketti

Komissio esitteli arvonlisäverotuksen lopullisen järjestelmään liittyvien osauudistusten kahta tuoreinta elementtiä, jotka koskevat verokantojen asettamista sekä pk-yrityksille suunnattuja yksinkertaistuksia liittyen laskutus- kirjanpito- ja rekisteröintikäytäntöihin.

Verokantoja koskevassa ehdotuksessa annetaan mahdollisuus kahteen erilliseen verokantaan (5-15%), yhteen erilliseen verokantaan (0-5%) sekä yhteen nollaverokantaan. Mukana on myös eräänlainen takuujärjestelmäbudjettien kannalta; painotettu keskiarvoverokanta ei saa olla alle 12%.

Komissio kuvasi myös lyhyesti pk- yrityksille suunnattuja yksinkertaistuksia. Komissio alleviivasi pk-yritysten merkitystä talouden selkärankana, työllistäjinä ja sosiaalisen koheesion välineinä. Uudistuksen yksityiskohdista komissio toi esiin sen, että 2 miljoonan euron liikevaihtorajan alle jääville yrityksille tarjoutuu mahdollisuus yksinkertaistettuihin menettelytapoihin. Komissio arvioi uudistuksen vähentävän hallinnollisia kustannuksia pk-yrityksiltä n. 18 %.

Lopuksi komissio totesi, että uudistuksilla annetaan jäsenvaltioille lisää vapauksia, yksinkertaistetaan säännöksiä ja estetään petoksia. Arvonlisäverotus on keskeinen osa jäsenvaltioiden budjettien tulonlähteitä, mutta alv-järjestelmä on monelta osin vanhentunut, ja sitä on jo korkea aika uudistaa.

Presidenttikauden työohjelman esittely

Uusi EU-puheenjohtajamaa Bulgaria esitteli pj-kauden ohjelmaansa Ecofin-sektorilla. Keskustelua ohjelmasta ei käyty.

Eurooppalainen ohjausjakso 2018

Hyväksyttiin neuvoston päätelmät koskien vuotuista kasvuselvitystä 2018 ja neuvoston päätelmät koskien hälytysmekanismiraporttia 2018 sekä hyväksyttiin neuvoston suositus koskien euroalueen talouspolitiikkaa.

Pj totesi, että vuosittaista kasvuselvitystä, hälytysmekanismiraporttia sekä euroalueen suosituksia on käsitelty talous- ja rahoituskomiteassa sekä euroryhmätyöryhmässä. Avoimia kysymyksiä ei enää ole.

EFC:n puheenjohtaja Wieser vahvisti, ettei päätelmien ja euroalueen suositusten suhteen ole enää erimielisyyksiä. Komission esitys sisältää viisi euroalueen talouspolitiikkaa koskevaa suositusta, jotka liittyvät rakennepolitiikkaan, finanssipolitiikkaan, työmarkkinoihin, rahoitus-markkinoihin ja EMU:n kehittämiseen.

Finanssipolitiikan virityksen suhteen Euroalueelle kokonaisuudessaan suositellaan neutraalia finanssipolitiikan viritystä. Käytännössä tämä merkitsee kuitenkin sitä, että kunkin maan tulee huomioida oma tilanteensa ja sen perusteella räätälöidä oma politiikkansa. Joka tapauksessa joudutaan aina tasapainoilemaan toisaalta kasvua - ja investointeja tukevan ja toisaalta julkisen talouden sopeutustoimien välillä. Nyt kun talous kasvaa, on oikea aika kasvattaa puskureita. Jossain vaiheessa talouskehitys väistämättä notkahtaa ja tulee käännös huonompaan.

Pj totesi keskustelun lopuksi, että Eurooppalaiseen ohjausjaksoon palataan pj-kauden myöhäisemmässä vaiheessa.

Järjestämättömien lainojen toimintasuunnitelman implementoiminen

Ecofin-neuvosto sai komission tilannekatsauksen neuvoston heinäkuussa 2017 hyväksymän järjestämättömien lainojen toimintasuunnitelman toteutuksesta. Komissio on ilmoittanut antavansa maaliskuussa lainsäädäntöehdotuksia järjestämättömiin lainoihin liittyen.

Komissio esitti katsauksen ongelmaluottojen kehitykseen EU:ssa ja kuvaksen NPL toimintasuunnitelman etenemisestä. Komissio totesi lyhyesti, että järjestämättömien luottojen osuus pankkien taseissa on laskenut ja laskemassa. Mutta niiden absoluuttinen määrä (€950 mrd.) on edelleen merkittävä. Myös NPL toimintasuunnitelman toimeenpanon osalta komissio on tyytyväinen edistykseen. Mutta mitään yhtä hopealuotia tai yksittäistä ratkaisua NPL - ongelmaan ei ole vaan eri toimia tulee jatkaa.

Euroryhmä 22.1.2018

1. Kreikka – tilannekatsaus

Euroryhmä pääsi periaatteelliseen sopuun Kreikan lainaohjelman kolmannen välisarvion saattamisesta päätökseen. Kreikka saa seuraavan lainaerän, kun maa on toteuttanut vielä viimeisetkin ns. ennakollisista toimista. Euroryhmä katsoo, että Kreikka on toteuttanut lähes kaikki ns. ennakolliset toimet, jotka ovat ehtona lainaerän maksamiselle. Toimet koskevat mm. vero- ja eläkeuudistusta, terveydenhuollon tehostamista ja markkinoiden avaamista,

yksityistämistoimia sekä toimia pankkien ongelmaluottojen hallitsemiseksi. Pienessä osassa ennakollisista toimista toimeenpano lykkääntyy teknisistä syistä helmikuun puolelle, mutta niiden kohdalla ei odoteta ongelmia.

Euroryhmä sopi seuraavan lainaerän suuruudeksi 6,7 mrd. euroa. Se on tarkoitus käyttää erityisesti valtion maksurästeihin ja kassan vahvistamiseen. Lainaerä on osa Kreikan kolmatta lainaohjelmaa, josta euroryhmä sopi elokuussa 2015. Lainaohjelma on kooltaan enintään 86 mrd. euroa. Kreikka on tähän mennessä saanut tästä ohjelmasta 40,2 mrd. euroa. Samalla se on maksanut aiempia lainoja takaisin 2 mrd. euroa.

Lisäksi euroryhmä arvioi kokouksessaan jatkotoimia, jotka edesauttavat Kreikan palaamista velkakirjamarkkinoille ennen ohjelman päättymistä. Erityisen tärkeänä pidettiin kasvustrategian luomista Kreikalle ja sen merkitystä velkakestävyyden kannalta.

Euroryhmä hyväksyi Kreikkaa koskevan julkilausuman, joka julkaistiin kokouksen jälkeen (liitteenä). Euroryhmätyöryhmälle annettiin mandaatti todentaa vielä tekemättömien ennakollisten toimien toimeenpano instituutioiden arvion perusteella. Ennakollisten toimien täyden toimeenpanon ja kansallisten menettelyjen jälkeen Euroopan vakausmekanismi (EVM) hyväksyy ja 5,7 mrd. euron maksuerän maksamisen. 1 mrd. euron maksuerä maksetaan myöhemmin keväällä, kun on todennettu valtion maksurästien väheneminen sekä panttihuutokauppojen toteutuminen sovitulla tavalla.

2. Portugali – ohjelman jälkeinen seuranta

Euroryhmälle esiteltiin Portugalin 7. ohjelman jälkeinen seurantaraportti. Komissio, Kansainvälinen valuuttarahasto ja Euroopan keskuspankki tekivät tarkastuskäynnin Portugaliin 28.11.–4.12.2017. Euroopan vakausmekanismi osallistui tarkastuskäyntiin osana ennakkovaroitusjärjestelmäänsä. Portugali on ohjelman jälkeisen valvonnan piirissä, kunnes se maksanut takaisin 75 % saamastaan rahoitustuesta. Portugalin talouden näkymät ovat suotuisat ja pankkisektorin vakaus on vähitellen vahvistunut vaikka järjestämättömien luottojen määrä on edelleen suuri. Alkaneelle vuodelle ennustetaan 2,2, % talouskasvua.

3. IMF artikla IV –konsultaatio euroalueella

Euroryhmän kokouksessa keskusteltiin IMF:n näkemyksistä liittyen euroalueen taloustilanteeseen. Euroryhmässä yhdyttiin pääosin IMF:n arvioihin mm. sen osalta, että nykyisessä taloustilanteessa on tärkeää toimeenpanna rakenteellisia uudistuksia ja luoda taloudellisia puskureita. Taloustilanne euroalueella ollessa nyt hyvä, tulee se IMF:n mielestä hyödyntää seuraavaan kriisiin varautumiseksi. EMU:n kehittämistä IMF pitää myös tärkeänä, erityisesti pankkiunionin loppuunsaattamista ja fiskaalikapasiteetin perustamista euroalueelle. Ajatus fiskaalikapasiteetista jakoi euromaiden mielipiteitä.

4. Euroalueen suositukset vuodelle 2018

Euroryhmässä oli esillä komission luonnos euroalueen suosituksiksi, joka oli tarkoitus hyväksyä seuraavana päivänä kokoontuvassa Ecofin-neuvostossa. Suositusluonnos sisältää viisi euroalueen talouspolitiikkaa koskevaa suositusta, jotka liittyvät rakennepolitiikkaan, finanssipolitiikkaan, työmarkkinoihin, rahoitus-markkinoihin ja EMU:n kehittämiseen. Muutoksista komission luonnokseen oli päästy yhteisymmärrykseen jo komiteatasolla komission ja jäsenmaiden välillä.

5. EMU – joulukuun 2017 eurohuippukokouksen seuranta

Euroryhmän kokouksessa keskusteltiin talous- ja rahaliiton kehittämiseen liittyvien asioiden kevään jatkotyöstä joulukuun eurohuippukokouksen linjausten mukaisesti. Eurohuippukokouksen linjauksen mukaan jatkotyössä tulisi lyhyellä aikavälillä keskittyä pankkiunionin loppuunsaattamiseen sekä Euroopan vakausmekanismin kehittämiseen ja tarvetta työn fokusoimisesta näihin korostettiin euroryhmässäkin laajasti ml. Suomi. Myös muista EMU:un liittyvistä aiheista toivottiin jatkokeskustelua. Keskusteltiin myös missä kokoonpanoissa (Ecofin-neuvosto, euroryhmä/laajennettu euroryhmä tai eri työryhmät) ja aikataulussa eri asioita tullaan valmistelemaan maaliskuun ja kesäkuun eurohuippukokouksiin. Ministerit katsoivat, että keskusteluja tulee käydä mahdollisimman laajoissa kokoonpanoissa, koska EMU:n syventäminen koskettaa monelta osin myös euroalueen ulkopuolisia maita. Laajempi politiikkakeskustelu oli määrä käydä seuraavan päivän Ecofin-neuvostossa.

Suomi piti myös tärkeänä pankkisektorin riskien vähentämisen tiekartan täsmentämistä ennen kuin voidaan jakaa riskejä, kuten jo edellisessä euroryhmän kokouksessa oli esittänyt. Suomi katsoi myös tärkeäksi aloittaa keskustelut EVM:n kehittämisestä, mutta katsoi komission ehdotusten olevan huono lähtökohta siihen. EVM:n siirtäminen EU-lainsäädäntökehikkoon edellyttäisi perussopimusmuutosta eikä sitä voi tehdä komission ehdottamalla sekundaarilainsäädännöllä, joten nyt tulisi jatkaa EVM:n kehittämistä hallitustenvälisessä prosessissa. EVM:stä tulisi tehdä vahvempi, itsenäisempi ja sille tulisi antaa roolia valtioiden velkaongelmien hoitamisessa.

6. Euroryhmätyöryhmän (EWG) puheenjohtajan valinta

Vahvistettiin euroryhmätyöryhmä puheenjohtajaksi Alankomaiden Hans Viljbrief. Hän aloittaa toimessa 1.2.2018 ja kausi kestää kaksi vuotta.

7. Muut asiat

a.) Euroopan keskuspankin varapääjohtaja valinta

Euroryhmässä esiteltiin EKP:n varapääjohtajan valintaprosessi ja euroryhmän puheenjohtaja pyysi maita esittämään kandidaatteja. Nykyisen varapääjohtajan Vítor Constâncion toimikausi päättyy toukokuun lopussa. Valinnasta keskustellaan helmikuun euroryhmässä ja päätetään maaliskuun Eurooppa-neuvostossa.

b.) Itävallan hallituksen politiikkaprioriteetit

Itävallan uusi valtiovarainministeri Hartwig Löger kertoi hallituksensa politiikkaprioriteeteista.

Suomen edustajat
VMI Orpo, PE Rislakki, AVS Saarenheimo ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
